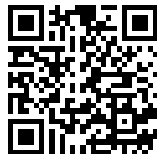

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

WENSCH TOT VREDE

EN

HERSTELLING

VAN

DEN STAAT.

WENSCH TOT VREDE

EN

HERSTELLING

VAN

DEN STAAT.

To **AMSTERDAM**, bij
P. DONK, JUNIOR.

1830.

Digitized by Google

Preis 30 Cents.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY

1950

WENSCH TOT VREDE

EN

HERSTELLING

VAN

DEN STAAT.

In 1813 hebben wij moedig onze onafhankelijkheid herwonnen en den Erfprins van *Oranje* tot Souvereinen Vorst uitgeroepen. — Onze bedoeling was geene andere, dan van de Franschen verlost te worden en eenen vrijen handeldrijvenden Staat uitte-maken, gelijk van oudsher; en wij verkozen ons eenen Souvereinen Vorst om het nadeelige *provin-tialismus* en den kanker der *partijchappen* te vernietigen en te genezen. — Wij verkregen toen eene Grondwet, doch aan dezelve ontbraken vele bepalingen, die bij ondervinding gebleken zijn nut-tig en noodig te zijn. Hoe dit ook zij, wij had-den eenen Vorst onzer keuze, eenen Hollandschen Prins, dien wij beminden, en eene Grondwet, waarin

de tijd zekerlijk verbeteringen zoude hebben gebragt. — Wij begonnen de vruchten te plukken van ons nationaal bestaan en de handel herleeftde, toen de Mogendheden goedvonden *België* met ons te vereenigen. — Het huis van *Oranje* verkreeg daardoor meer gebied, doch werd ook met meer zorg en moeilijkheid belast; voor onzen handel echter was deze vereeniging niet voordeelig. — Intusschen geloof ik, dat alles zich tusschen ons en *België* langzamerhand ten besten had kunnen schikken, indien verstandige en helderziende mannen als een VAN HOGENDORP, (wiens laatste geschriften sommige tegenschrijvers of niet goed gelezen of niet goed begrepen hebben, en waardoor er hier en daar een zeer verkeerd oordeel is geveld over dien edelen en kundigen man en waren Hollander, die in 1813 en later aan *Vaderland* en *Oranje* diensten heeft bewezen, die geen van beiden vergeten kunnen of behooren te vergeten,) of een FALCK onzen Koning van hunnen wijzen raad hadden mogen blijven dienen, indien de keuzen der Leden voor de Tweede Kamer, over het algemeen, gelukkiger resultaten hadden opgeleverd, en wij er minder afhankelijke ambtenaren en meer onafhankelijke mannen, zoo als een CLIFFORD, (dien wij reeds tot Minister verheven zien) CORVER HOOFT, VAN NEE VAN MEERKERK (dien de Provinciale Staten van *Utrecht* wel wat spoediger, tot heil van 't *Vaderland*, aan de Tweede Kamer hadden mogen teruggeven,

daar hij de belangen der Natie kent en zonder aanzien des persoons verstandig en kloekmoedig voorstaat), COLLOT D'ESCURY, VAN ALPHEN, WARIN, LUSAC, VAN DAM VAN ISSELT, DONKER CURTIUS, FOKKEMA en nog anderen, hadden mogen hooren, die voor de Wet spraken, in zoo verre dezelve goed was van doel, inhoud en redactie; maar ook niet schroomden aantetoonen, wanneer het Gouvernement of een der Ministers dwaalde. Dusdanige kundige, rondborstige en onafhankelijke Hollanders, zijn en blijven de ware steunpilaren van den troon en de moedige handhavers der regten onzer Natie.

Hadden de leden der Tweede Kamer, over het algemeen, meer beziel geweest met den conciliatoiren geest van eenen SCHOONEVELD, (die zich zijner roeping zeer waardig had getoond, en echter niet weder werd ingekozen,) men zoude zich beter met de Belgische leden verstaan hebben, en de verbittering, die meer en meer tusschen Zuidelijke en Noordelijke leden veld won, zoude niet op de Natie zijn overgegaan. — Door de handen meer ineen te slaan, zoude men de waardigheid der Kamer met meer kracht hebben gehandhaafd, de Ministerieele verantwoordelijkheid en de *publiciteit der financiën* op een gevegblijk tijdstip verkregen, en de *verkiezingen* meer en meer in verband gebragt hebben met den wensch door yalen geuit. Men zoude door den tijd een middel hebben gevonden om de handelbelangen van het

Noorden met die van het Zuiden meer in verband te brengen bij meerdere ondervinding van beide kanten deswege; onze Wetboeken zouden meer overeenkomstig de verwachting van deskundigen uitgevallen zijn, terwijl de regterlijke organisatie (eens der zuilen toch, waarop de Grondwet moest rusten en die bijna onder de *più vota* begon te behooren en na 15 jaren nog behoort) spoedig had kunnen tot stand gebragt zijn. — Dan zoude het gebouw geheel voltrokken en tegen de orkanen der driften beveiligd geweest zijn. — Maar dit alles is voorbij. Vele omstandigheden zijn er gebeurd, vele misslagen misschien aan de eene, vele verkeerde begrippen aan de andere zijde, die de Geschiedenis eenmaal wel zal ophelderen, doch het resultaat is: dat *Brussel* is in opstand gekomen, (terwijl 't nog een geheim voor ons is, of het Gouvernement door de politie iets daarvan geweten heeft, en of er al dan niet van hooger hand orders zijn gegeven aan den Generaal, of door den Generaal aan de troepen, om den opstand, die volgens ooggetuigen uit slechts eenige weinige personen, meest jongens en vrouwen, bestond, en in den aanvang door een klein getal soldaten gemakkelijk ware te dempen geweest, krachtdadig tegen te gaan); dat die opstand zich meer en meer over geheel *België* uitgestrekt heeft, na het mislukken der droevige *Brusselsche* expeditie onder de orders van Prins *FREDERIK*, (die geene zeer juiste in-

formatiën omtrent den geest en de magt der inwoners schijnt gehad te hebben;) eindelijk; dat de Belgiërs van ons willen gescheiden zijn en op zich zelve staan, en dat wij nu die scheiding nog vuriger dan zij wenschen en maar verlangend uitzien naar het oogenblik, dat ons afgescheiden bestaan van hooger hand in meer duidelijke hollandsche taal, dan de Diplomatie tot op dit oogenblik schijnt te veroorloven, openlijk worde bevestigd, zoë dat er niemand meer aan behoeft te twijfelen, en wij niet meer van *Zuidelijke en Noordelijke Provinciën*, maar van *Holland en België*, als twee afzonderlijke landen, mogen hooren gewagen.

In de daad echter bestaat de scheiding reeds volgens ons Gouvernement tusschen *getrouwe en oproerige* Provinciën; doch de Mogendheden, die de vereeniging daarstelden, en, zoo men meende, er de garantie van beloofden, komen niet met wapenen, maar met goede woorden tusschenbeiden, en schijnen *België* reeds als eenen afzonderlijken Staat te erkennen door Lord PONSONBY als Gezant der vijf Mogendheden naar *Brussel* af te vaardigen. Na dit gedrag der Mogendheden, zie ik geene redenen (als Z. M. namelijk even spoedig als de Hollanders van de Belgen voor altijd wil, en op een billijken voet kan af zijn) om langer te dralen tot het nemen dier maatregelen, welke noodig zijn om onzen Staat op nieuw definitief te vestigen, daar zulks niet belet, dat wij te gelijker tijd, door tusschenspraak der Mogendheden, of op ons zel-

ven, als een gevestigde Staat, met de Belgiërs de punten nog in verschil regelen, daar de vestingen nu goed schijnen bezet te zijn en er vooreerst in de behoefte der schatkist volijverig wordt voorzien. — Zoo lang er echter geene plechtige verklaring van Gouvernementswege bestaat, dat *Holland* weder als van ouds op zich zelve staat, veronderstelt men *het Koningrijk der Nederlanden* in wezen, maar dan ook bestaat de Grondwet nog in haar geheel, zoo als zij in 1815 bezworen is, en dan zoude daaruit moeten volgen, dat de Tweede Kamer niet heeft kunnen vergadering houden noch Wetten aannemen, daar volgens art. 79, 101 en 102 er op zijn minst 56 stemmen noodig zijn om wetten te maken.

Dit gevoelen van den Graaf VAN HOGENDORP wordt in het *Journal de la Haye* van den 16 en in het *Iets over de dagelijks uitkomende boekjes van den Graaf v. H.* bestreden, doch men schijnt de Grondwet niet goed te verstaan, terwijl de Graaf v. H. een der Hoofdredacteurs er van geweest is en dus zeer wel weet, wat dezelve al of niet bevat.

» Art. 101 en 102, » zegt men » spreken alleen van meer dan de helft hurer leden en volstrekte meerderheid van stemmen » en niet van 56 stemmen. Verkeerde redenering voorwaar. Ik vraag op mijne beurt; wat kunnen deze artikelen op zich zelve beteekenen? — Volstrekt niets, ten zij men dezelve met het voorafgaande art. 79 in verband beschouwt, waarin gevonden wordt,

» dat de Tweede Kamer bestaat uit HONDERD EN TIEN LEDEN." Uit dit art. 79 alleen is dus opte-
helderen, wat meer dan de helft is; wat volstrekte meerderheid is, te weten 56 Leden, dat is één meer dan de helft, welke uit 55 leden bestaat (*). — Volgens het systema van die tegenschrijvers, zoude, ingevalle van de 110 leden er 105 absent of ziek waren, en er dus slechts 5 leden ter vergadering konden verschijnen, het meer dan de helft of de volstrekte meerderheid bestaan uit 3 leden. Neen, dit zoude in het absurde loopen! — Men leze art. 107 en men zal zien, dat er bij de volle Kamer over eenig voorstel van wet moet geraadpleegd worden, na dat hetzelfde in de afdeelingen onderzocht is. — Voor 't onderzoeken der geloofsbrieven, waarvan het *Iets* spreekt, mag het getal 74 zijn geweest, dit zal weinig afdoen, daar de meerderheid of 56 in dit getal besloten is, en *Geloofsbrieven onderzoeken* ook nog geen *wetten maken* is. — Even onvoegzaam is 't argument tegen den Graaf wegens zijn tegenwoordig gevoelen over de regelrechte verkiezingen voor de Tweede Kamer. — » Hoe kan, zegt men, » de Graaf v. H. nu voor de *regelrechte verkiezingen* zijn, daar hij te voren van een ander sys-

(*) De Wetgever vond het onnoodig in art. 101 en 102 de reeds bekende getalen te herhalen, want als men spreekt van de *helft* of de *meerderheid*, dan moet er eerst een *hoofdgetal* bepaald zijn, zoo als in art. 79 geschied is. —

» thema is geweest en zelf mede de Grondwet ge-
 » maakt heeft, bij welke deze verkiezingen aan
 » de Provinciale Staten zijn opgedragen." — Het
 antwoord is zeer eenvoudig: omdat eene ondervin-
 ding van 15 jaren den Graaf, en vele anderen
 met hem, overtuigd heeft, dat deze wijze van
 verkiezing niet altijd goed is, daar er nu en dan
 leden benoemd zijn, die aan de ingezetenen, welke
 zij moesten vertegenwoordigen, om goede redenen
 niet bevielen, en die bij *regelrechte verkiezingen*
 nimmer zouden benoemd geworden zijn: terwijl an-
 deren, die men gaarne had benoemd gezien, te huis
 werden gelaten. — Daarenboven worden de Provin-
 tiale Staten door den *Gouverneur* gepresideerd, en
 dit kan bij het Publiek soms het vermoeden doen
 ontstaan, dat die Gouvernements-Ambtenaar, of zijn
 Griffier, soms op de verkiezingen eenigen invloed
 uitoeffent; dit vermoeden wordt door de *regelrechte*
verkiezingen geheel weggenomen en geeft aan de
 Natie meer volkomen vertrouwen in hare Vertegen-
 woordigers. — Intusschen versta ik door *regelrechte*
verkiezingen niets anders, dan de Graaf v. H. Men
 zegt, » dat het gevaarlijk is groote massa's met dat
 » werk te belasten;" doch er is in vele zaken, en
 zoo ook in deze, een veilige middenweg te be-
 treden. Tusschen het Collegie der Provinciale Sta-
 ten, dat slechts een zeer klein getal Kiezers bevat,
 en de massa's, waarvan men spreekt, doch waar-
 onder ik een geheel ander en minder beschaafd soort
 van menschen reken; is de geoeude en deftige

klasse van ingezetenen, die eene bepaalde som in de belastingen betalen, die het grootste belang bij den bloei en de welvaart van hun land en de goede en openlijke administratie der finantiën hebben, en die genoegzame kennis van menschen en zaken bezitten om kundige, onafhankelijke en waardige Volksvertegenwoordigers te kiezen. — En aan deze bedaalde en deftige klasse zoude ik de regelrechte verkiezingen gerust zien opdragen. — Voor den gekozen Volksvertegenwoordiger zoude dan de benoeming 't bewijs zijn eener uitstekende eer en vertrouwen, en meer waarde hebben, dan wanneer hij, zoo als nu geschiedt, door een Collegie, klein in getal, bij meerderheid van stemmen benoemd wordt. — Maar waarom wil men toch in een land als het onze, waar een ieder met bescheidenheid over publieke belangen zijn gevoelen mag uiten, het den Graaf ten kwade duiden, als hij zulks insgelijks doet? Doch als men tegen hem schrijven wil, dat ook met bescheidenheid aan elk een vrijstaat, dan gebruike men beter argumenten.

Maar, om tot ons onderwerp terug te komen, hoe zullen gemoedelijke Regters, die evenzeer die Grondwet bezworen hebben, volgens die onlangs met een, naar ons inzien, onvoldoend aantal stemmen aangenomen wetten oordeelen? Daar de Tweede Kamer kon gezegd worden niet meer grondwettiglijk te bestaan, zoowas de Koning in de onmogelijkheid om dezelve te raadpleegen, er bestond dus tevens

onmogelijkheid om wetten te maken, veel min eene wet als bij *art. 229* vermeld wordt, (en hierin verschil ik met den G. v. H.) en in dusdanige omstandigheden geloof ik, dat de Koning (door artikel 73 om den drang der nood *latiori sensu* te interpreteren), tot behoud van het *inwendig Bestuur van den Staat*, na volgens *art. 73* den Raad van Staten, (die nog bestaat en waarin, zoo ik meen, zelfs een Belg nog zitting heeft) gehoord te hebben, de magt had om de Provinciale Staten der Noordelijke Provinciën te doen aanschrijven, » dat aangezien er uit de in opstand zijnde Provinciën geene afgevaardigden in de Tweede Kamer konden tegenwoordig zijn, en dezelve Kamer daardoor onvoltallig was geworden om wetten te maken, zij terstond nogmaals zoo veel leden ter Kamer zonden afvaardigen, als reeds voor hare Provincie zitting hadden; ten einde met de gewone Leden de Tweede Kamer uittemaken, immers tot zoo lang de onlusten in België niet gedempt waren. — Volgens *art. 77* vertegenwoordigen de leden het geheele Nederlandsche Volk, en volgens *art. 83* stemmen zij voor zich zelve, zonder ruggespraak met de Vergadering, door welke zij benoemd zijn; er bestond onmogelijkheid om volgens *art. 79* de Kamer uit de afgevallén Provinciën voltallig te maken, en dus komt mij voor, dat men op deze wijze de Tweede Kamer had kunnen in staat stellen om wetten te maken voor het geheele Nederlandsche volk en des te meer dus voor de Noorde-

lijke Provinciën. Ik erken echter gaarne, dat het een moeilijk en delicaat punt is en er misschien ook wel wat tegen te zeggen valt, doch hetwelk wel verdient opgehelderd te worden door kundige regtsgeleerden. Ik doe hulde aan de goede bedoeling van onzen Koning, die met de Noordelijke Leden van de Tweede Kamer de voor het oogenblik noodige verordeningen tot welzijn van de Noordelijke Provinciën heeft tot stand gebracht, ofschoon Hij in deze omstandigheden zulks, naar mijn inzien, zonder hen te raadplegen, had kunnen doen, overtuigd van de algemeene goedkeuring der Natie. Had men echter zulks liever verkozen, Z. M. had de Provinciale Staten der getrouw gebleven Provinciën kunnen doen aanschrijven, dat, aangezien provisioneel 't Koninkrijk *Holland* door de afscheiding van *België* in facto weder als van ouds bestond, en de thans bestaande Grondwet mits dien spoedig eenige wijzigingen en veranderingen behoorde te ondergaan, en dienstig gemaakt worden tot verdere definitive bevestiging van den Staat, door 't maken van wetten, zij binnen de 8 dagen in dubbele getale leden voor de Tweede Kamer zoude benoemen en naar 's *Hage* afvaardigen: of Z. M. had de vorige Hollandsche Notabelen kunnen oproepen en ter zelfder tijd eene Commissie van drie leden (één kundig man had zulks wel kunnen doen) benoemen, om eenige wijzigingen en verbeteringen in de Grondwet te maken, op dat zulks gereed zoude zijn bij de bijeenkomst dier

notabelen: dan was in 14 dagen of 3 weken alles geregeld geweest en dan had men volgens de nieuwe Grondwet wetten gemaakt en uitgevaardigd en de ambtenaren op nieuw beëdigd. — Door dit alles zouden de Belgen overtuigd geworden zijn, dat de Koning geen gezag meer in *België* wenschte te herkrijgen, en dat men hen, gereserveerd onze regten in de vorige gemeenschap, als op zich zelve staande, erkende.

Wij zouden dan misschien nu reeds in dit belangrijk tijdstip *verantwoordelijke Ministers* gehad hebben, en spoedig eene wet zien voorgedragen om de *regelrechte verkiezingen* daartestellen; wij zouden eerlang het geheimzinnig *Amortisatie-Syndicaat* hebben zien *amortiseeren* en voegen bij 't Ministerie van Financiën, bij 't welk *publiciteit* eene der hoofdregelen had uitgemaakt om daardoor het crediet van den Staat te herstellen en een volledig vertrouwen te doen geboren worden. — Nader had men de Wetboeken voor het voormalig Koninkrijk *Holland* kunnen invoeren, na dezelve herzien te hebben, en de wet op de Organisatie der Regterlijke magt had, na vele noodzakelijke verbeteringen ondergaan te hebben, eindelijk kunnen ingevoerd worden. Dan was het klein maar sterk Gebouw eerlang voltrokken en stond voor de eeuwen vast, terwijl het tegenwoordig Koninkrijk der *Nederlanden* te vergelijken is bij een Gebouw, waarvan de grootste helft is ingestort, en dat met noodbalken aan die zijde zoo goed mo-

gelijk wordt gestut, doch zoo niet wel kan blijven staan: — 't is waar, geen Staats-Courant, maar het *Journal de la Haye* zegt, » dat men ook zijn gezichtspunt moet kiezen op den grond der Buitenlandsche Staatskunde, om dat onze Koning daar » contracterende partij is, » doch dit raisonnement zoude misschien kunnen doen vermoeden, dat de belangen en verplichtingen van den Koning der *Nederlanden*, als contracterende partij, strijdig konden worden met onze belangen, die wij als Natie in 1813 aan den toenmaligen Souvereinen Vorst hebben opgedragen; belangen, die wij thans weder door onze trouw op nieuw aan Z. M. aanbevelen. — Wij toch bedoelden in 1813 geene vergrooting van Grondgebied, en ik geloof niet, dat de Mogendheden er ons den oorlog om zouden hebben aangedaan, als wij in 1815 de vereeniging met *Belgiën* geweigerd hadden, die niet *in ons*, maar alleen *in haar belang* werd daargesteld. — Geruststellend echter is het, dat 't belang en 't geluk van onzen Koning met het onze zoo naauw vereenigd is, daar 't Huis van *Oranje* bij de brave Hollanders steeds *liefde en trouw* gevonden heeft. Voor onzen Vorst zal het heilrijker en genoegelijker zijn *Koning der Vereenigde Nederlanden*, dan *Koning der Nederlanden* te zijn, en de tijd zal zulks meer en meer bevestigen.

De Natie verlangt weder geheel *Hollandsch* te worden, en *Holland* weder eenen onafhankelijken Staat te zien. In de Tweede Kamer is dit ver-

langen krachtig voorgesteld, *Rotterdam* heeft er zich over geadresseert, en in het geheele Land wordt die wensch openlijk geuit, daar de onzekerheid deswege reeds lang duurt, en men van de onderhandelingen weinig met zekerheid verneemt, niettegenstaande de Natie bij den uitslag daarvan zoo veel belang heeft. Doch wij moeten dit stilzwijgen eerbiedigen, geduld en vertrouwen hebben, en overtuigd zijn, dat de onderhandelingen lang duuren door de onredelijke vorderingen der Belgen, waartegen Z. M. onze belangen krachtig zal voorstaan.

't Is waar, het tractaat van *Weenen* bestaat, maar het zoude gelukkiger voor ons geweest zijn, wanneer dat tractaat (waardoor onze Vorst nu als contracteerende partij en ten behoeve der Mogendheden als verbonden wordt beschouwd, en daardoor misschien belemmerd om voor als nog ons Nationaal bestaan op nieuw te vestigen, niettegenstaande 't nu zeker schijnt, dat die Mogendheden van hare zijde niet aan 't contract voldoen) geen woord had bevat van die vereeniging van *Holland* met *België*; dan hadden de Mogendheden, die eenen voormuur tegen *Frankrijk* begeerden, zelve alle de groote Belgische grensvestingen als *Bondsvestingen* kunnen bezetten, en zouden daardoor tevens in de gelegenheid geweest zijn, om allen opstand in *België* voortekomen of te bedwingen, en ons Vaderland beschermd en eenen werkelijken dienst bewezen hebben: maar nu het systema van *non interventie* aan

de orde van den dag schijnt te zijn, zal dit thans moeilijk kunnen geschieden zonder algemeenen oorlog, die over *Europa* een zee van bloed en tranen zoude doen stroomen, welke de zegeningen der 15jarige vrede spoedig zoude verzwelgen. Kan de tusschenkomst der Mogendheden ons met de Belgen geen vrede doen maken, dan stellen zij ons bloot aan eenen kostbaren en verschrikkelijken oorlog, waarvan de uitkomsten altijd onzeker zijn, en die voor onzen handel en crediet droevige gevolgen zoude kunnner hebben: een Burgeroorlog, die door wrok en wraak alle ijsselijkheden zoude na zich sleepen, en die door de ligging der landen onophoudelijk zoude voortduren, zoo zij eenmaal begon.

Toen de vereeniging echter eenmaal tot stand was gebragt, herhaal ik, dat dezelve ten laatste beter resultaten zoude hebben kunnen opleveren, wanneer er van beide kanten door sommige Leden der Tweede Kamer meer onafhankelijkheid, eensgezindheid en matiging ware aan den dag gelegd geweest, waardoor ook bij de Natie, zoo wel in 't Noorden als in 't Zuiden, meer verdraagszaamheid en welwillendheid, ja eene meer dadelijke belangstelling in de publieke zaken (*public spirit*) zoude zijn ontstaan, de Ministers in hunne raadgevingen soms omzichtiger zouden geweest zijn, en heefhoofdige dagbladschrijvers geen grond zouden hebben gevonden om kwaad te stoken en de driften meer en meer optewekken: — wanneer het Gouvernement ter goeder ure had begrepen,

dat ook het goede zelfs zeer trapsgewijze en ongevoelig moet ingevoerd worden bij menschen, die met vooroordeelen behebt en aan oude gebruiken, hoe nadeelig soms ook voor hen, gehecht zijn; dat men in 25 jaren de meesten, hoe moeilijk ook om te regeren, kan leiden, waar men wil, om dat zij dan den geleidelijken voortgang niet zoo zeer als eene verandering aanzien; doch dat de groote zucht om al het goede in eens daartestellen voor hen, die niet in staat waren dit goede als zoodanig te beschouwen, en 't voor nieuwigheden of zelfs kwaad hielden, verkeerde en ongelukkige resultaten moest opleveren.

Voor Hollanders, die den vrede; de welvaart en de onafhankelijkheid van hun land wenschen, is 't droevig, dat zij, ten gevolge dier ongelukkige vereeniging, nu 't op scheiden schijnt te zullen aankomen, om 't sluiten der *Schelde*, (*) of

(*) Men verhaalt, dat Z. M. besloten heeft, *de Schelde* gesloten te houden, en voor alle verdere tusschenkomst der Mogendheden beleefdelyk bedankt zoude hebben, met verder verzoek, dat zij zich dan ook voor 't vervolg zouden willen onthouden van in 't belang der Belgen tusschenbeiden te komen. — Uit *Brussel* melden de Couranten echter, dat door tusschenkomst der Mogendheden *de Schelde* eerlang zal geopend worden. — Hoe dit ook zij, sommige kooplieden verblijden zich over het sluiten der *Schelde*, omdat zulks in hun belang is. — Ik geloof tevens, dat Z. M. er volkomen regt toe heeft; maar uit een staatkundig oogpunt beschouwd, komt de zaak mij niet zoo vbordeelig voor. — Wat moet het gevolg zijn dier sluiting in deze omstandigheden? Dat *Antwerpen*, *Gent* en geheel *Vlaanderen* tot hongersnood en wanhoop worden gedreven, waarvan een van beide het gevolg moet zijn, of dat

eenig ander onvereffend punt, zoo de Belgen in hunnen overmoed, opgeblazenheid en onredelijkheid blijven volharden, eenen verschrikkelijken Burgeroorlog te vreezen hebben, niettegenstaande beide partijen geheel en voor altijd van elkanderen willen af zijn, en dus in de hoofdzaak 't zelfde verlangen. — Die oorlog, eens begonnen zijnde, kan lang van duur zijn, en hoe edel en voorbeeldig de geestdrift bij de Hollanders tot bescherming van hun Vaderland ook moge uitblinken en hoe veel wij ook op hunnen moed kunnen vertrouwen, zoo wensch ik echter hartelijk, en duizenden met mij, dat er van beide zijde geene aanleiding tot oorlog moge gegeven worden, dat de rampen des oorlogs nog in tijds, eer de barre winter naderd, en de rivieren misschien bevroren geraken, mogen voorgekomen worden, en dat Z. M. ons

---

de Inwoners zich tegen het Provisioneel Gouvernement verklaren, eene tegenomwepteling maken en zich weder scharen onder het gebied van onzen Koning; in dat geval komen wij weder met *België* in aanraking, 't geen wij niet wenschen; of dat de woede tegen de Hollanders ten top stijge, men in massa tegen ons optrekke en de oorlog onvermijdelijk is; en dit wel op een oogenblik, dat de Mogendheden zich met toestemming van beide partijen bezig hielden met alle punten van geschil te vereffenen, ten einde eenen algemeenen oorlog en ook die tusschen *België* en *Holland* voortekomen. — Eenmaal met de Mogendheden wegens deze schikkingen zich hebbende ingelaten, geloof ik, dat het raadzamer en voorzigtiger ware, op dezelfde wijze de zaak te eindigen; maar ook dit zal de tijd moeten leeren.

spoedig zal verblijden, met zoodanige schikkingen aantegeaan en zoodanige maatregelen te nemen, als waardoor *Holland* weder als van ouds hersteld en de wapenstilstand door eenen voor ons Handel-drijvend Vaderland zoo noodigen en nuttigen *vrede* achtervolgd worde, op dat het dierbaar bloed onzer getrouwe en in vele beroepen zoo nuttige Landgenooten gespaard blijve en wij niet meer millioenen schats zullen zien verloren gaan, dan wij nu zouden verliezen bij eene mia voordeelige schikking, terwijl de uitslag des oorlogs altijd onzekker is, ten, hoe kort of lang ook gevoerd, *vrede* er altijd het einde van moet zijn, en het dan nog te bezien staat, of dezelve op voordeeliger voorwaarden, dan op dit oogenblik, nu er bij ons nog redelijke walvaart bestaat en er nog veel te verliezen zoude zijn, misschien te bedingen zijn, zal tot stand komen. — De Hemel schenke onzen braven en door de Belgen beleedigen Koning gematigdheid en wijsheid, op dat *Z. M. België* aan dezelfs lot overlatende en dus niet om der Belgen wille, maar alleenlijk in ons belang den *vrede* op billijke gronden treffen moge en zijne getrouwe Hollanders spoedig met de openlijke kennisgeving daarvan en met de verklaring van ons vernieuwd nationaal bestaan moge verblijden.

